

๒

บทคัดย่อ

ภาวะอัมพาตท่อนล่างจากการบาดเจ็บไขสันหลัง ส่งผลให้ชีวิตของบุคคลเปลี่ยนไป จากการพึ่งพาตนเองได้ ไปสู่การต้องพึ่งพาผู้อื่นมากขึ้น เนื่องจากความพิการ บุคคลที่มีภาวะอัมพาตท่อนล่าง จึงต้องเรียนรู้วิธีการจัดการกับชีวิตของตนเองใหม่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทฤษฎีเนื้อหาที่อธิบายการรับรู้การเปลี่ยนแปลงชีวิตหลังจากมีภาวะอัมพาตท่อนล่าง และกระบวนการทางสังคมพื้นฐานของคนเหล่านี้ในการจัดการกับชีวิตประจำวัน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบทฤษฎีกราวนด์ ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 19 รายอาศัยอยู่ที่บ้านในเขตชนบทในภาคเหนือของประเทศไทย ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และจดหมายของผู้ให้ข้อมูลบางราย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าชีวิตเปลี่ยนแปลงไปหลังจากเป็นอัมพาตท่อนล่าง และพยายามแก้ปัญหาของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ตามแหล่งสนับสนุนและบริบทเฉพาะตนเอง จากการวิเคราะห์แบบการเปรียบเทียบข้อมูลตลอดเวลา พบว่า “การจัดการกับภาวะอัมพาตท่อนล่างอย่างดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้” เป็นความคิดรวบยอดในภาพรวม โดยมีรูปแบบที่แสดงถึงเนื้อหาทางทฤษฎีและความสัมพันธ์ใน 4 โครงสร้างหลัก ได้แก่ การรับรู้ตนเองและชีวิตที่เปลี่ยนไป การเรียนรู้การดูแลตนเอง การเรียนรู้ระบบการดูแลและการสนับสนุน และ การเรียนรู้การมีชีวิตรอยู่ในสังคม กระบวนการ “การจัดการกับภาวะอัมพาตท่อนล่างอย่างดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้” มีลักษณะเป็นวงจรที่เคลื่อนที่จากภายในตนเองขยายออกสู่ภายนอกที่มีขอบเขตกว้างขึ้นในแต่ละวงจร คล้ายการเกิดขึ้นของพายุทอร์นาโด แสดงว่ารูปแบบของ “การจัดการกับภาวะอัมพาตท่อนล่างอย่างดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้” มีลักษณะเคลื่อนที่แบบขยายกว้างขึ้นอยู่เสมอ และแม้ว่ากระบวนการจัดการจะมีการหมุนเวียนซ้ำอีก แต่ความหมายของการจัดการครั้งใหม่จะแตกต่างจากเดิม

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ การนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเพิ่มโอกาสให้บุคคลอัมพาตท่อนล่างสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ โดยพยาบาลควรมีเป้าหมายในการส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเอง ความรู้สึกมีคุณค่า และการเพิ่มพลังอำนาจในตนเองสำหรับบุคคลเหล่านี้ คำนึงนโยบาย รัฐและผู้ที่มีอำนาจควรสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมอื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลอัมพาตท่อนล่างสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระในสังคมต่อไปและควรกระตุ้นให้มีการรวมกลุ่มกันในการเรียกร้องสิทธิกับรัฐ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิตที่ดีขึ้น ด้านการวิจัย ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสิทธิคนพิการ และการตระหนักถึงความสามารถในการเรียกร้องสิทธิเพื่อตนเอง